

kar se tiče meščanskih šol, bi res Slovenci lahko več storili — seveda to z univerzo nima nič opraviti. Naučni minister je dejal, da bodo predavanja na bodoči pravni fakulteti deloma nemška. V tem vprašanju morajo biti Slovenci pač previdni.

Domžalski izgredi. Na kamniškem glavarstvu delajo pri obsodbah Slovencev prav po domače: veliko število so jih brez zaslišanja ponudenih prič, ki bi dokazale, da se obtoženci domžalskih izgredov niso udeležili, obsodili v zapor. Pri obravnavah se je tudi izkazalo, da so streljali Nemci. Vlada je skušala zvrniti vso krivdo na Slovence, po svetu je razbobnala, da so Slovenci streljali na „mirne“ Nemce, zdaj pa, ko se je izkazalo nasprotno, pa nima poguma to preklicati in izkazati čast resnici, ker bi seveda to bilo Slovincem v korist, Nemcem pa v sramoto.

Državni zbor dela z veliko naglico, da bo mogel prej na počitnice. Italijanom je vlada obljubila, da jim bo že do jeseni uredila vprašanje italijanske pravne visoke šole. Državni zbor se je posvetoval, kaj naj stori proti Ogrom, ki niso dovolili denarja za vojaštvo, niti rekrutov. Naša in ogrska vlada bosta, ne da bi se bilo zakonitim potom dovolilo, sami izplačevali nadalje denar za takozvane „skupne zadeve“ t. j. armada in zastopstvo države na zunaj in sicer po starem razmerju, tako da plača Avstrija $66\frac{46}{49}\%$ vseh potreb, Ogrji pa ostali manjši del.

Na Ogerskem daje mesto za mestom hude nezaupnice ministerskemu predsedniku Fejervari-ju. Cesarjev prijatelj in zaupnik ne najde nikjer zaslombe. Madjari so neomahljivi v svojih zahtevah, čeravno jim Fejervari ponuja tudi v vojaških vprašanjih že mnogo več, kot njegovi predniki. Madjari so dobili enkrat od cesarja prst, zdaj pa hočejo — in prav imajo s svojega stališča! — roko.

Rusija. Ruski poraz na morju je zopet ohrabil revolucionarje. Zopet je tekla kri. V Lozdu, nekem velikem tovarniškem mestu na ruskem Poljskem, so postreljali vojaki na stotine ljudi, predno je nastal mir. Sovraštvo se obrača proti oholemu in nepoštenemu ruskemu uradništvu. Najhujši je bil upor v Odesi. Odesa je glavno pristanišče v Črnem morju in najbogatejše rusko trgovsko mesto. Tu so se uprli mornarji na ruski vojni ladiji „Potemkin“. Povod upor je bil, da so vojake silili, da naj jejo gnjilo meso. Pobili so častnike, navadni vojaki vodijo ladijo. Streljali so na Odeso. V mestu samem je tudi nastal upor. Tu je vojaštvo zmagalo šele čez par dni, ko je bilo ubitih in ranjenih več tisoč ljudi. Proti „Potemkinu“ je car poslal velik del črnomskega brodovja, a vojaki niso hoteli napasti upornih bratov na „Potemkinu“. Oklopna „Georgij Pobjedonosce“ se je tudi uprla, ostale ladije so se pa brž obrnile, ker so se poveljniki bali, da jih mornarji ne pomore in se pridružijo upornikom. „Pobjedonosce“ se

Listek.

Narodne šege in navade starih Vipavcev.

Priobčil Ciril Premrl.

(Dalje).

Pri pogrebih so bile v različnih krajih različne navade. Ponekod je bila navada, da so najeli stare babe, ki so morale na ves glas za mrličem jokati, drugod niso smeli v hiši žalosti osem dni ognja prižgati. Če je kdo v postu umrl, je bila navada, da so prinesli, ko se je post končal, mesa in pijače na grob in mrliča na ta način „iz posta vzeli“. Drugače bi moral iti revež lačen in žejen na oni svet. Ti običaji tedaj niso bili povsod enaki.

Nikjer pa ni ostalo brez „sedmine“. Zbrali so se vsi pogrebci, ti so najprej molili za ranjkega, potem pa tulili in jokali, kar se je dalo. Dokler je šlo to samo od sebe, je bilo še dobro. Če je bila pa žalost premajhna in so se solze hitro ustavile, se je že našlo malo čebule, ki jih je zopet privabila iz oči. Slednjič se jim je zdelo, da bo žalovanja dovolj in da jim ranjki ne bo mogel očitati, da so ga imeli premalo radi. Začeli so tedaj eden drugega tolažiti in da bi bila tolažba in večja in hitrejša, so se vsedli okoli obložene mize začeli jesti in piti. Da tudi petja ni manjkalo, se razume.

Pri tem so kmalu pozabili na prejšnje žalovanje, tako da se je celo reklo, da je pri kmetih najbolj prijetno tedaj, kadar je v hiši nevesta ali mrlič.

Ko je bilo vse to končano, potem je bil mrlič prav pokopan.

Plesali so Vipavci, kakor sploh vsi Kranjci, zelo radi in niso zamudili nobene prilike, da bi se malo ne zavrteli. Zlasti pa ni bilo „šagre“, da bi ne bilo tudi plesu. Tedaj je prodal domači duhovnik kakemu fantu prvi ples; ta je prodal zopet dvema drugima dva plesa. Zdaj je plesal najprej prvi s svojo plesalko, potem drugi in tretji. Po teh treh plesih so začeli drugi trije in sicer tako, da je plesal sedaj drugi prvi ples, tretji drugega, prvi zadnjega. Nato so plesali zopet trikrat in sicer tako, da je bil zdaj tretji prvi.

Po teh treh plesih so smeli iti tudi drugi plesat in to tako, da so se vrstili, dokler ni bil vsak enkrat prvi. Za oni par, ki je prišel zadnji na vrsto, ki je bil „na repu“, je bila to velika sramota. Ker je moral takorekoč pometati za drugimi, so mu prinesli v zasmeh metlo in smetišnico. Omeniti moram, da so plesali le fantje in dekleta, nikdar pa ne tudi možje ali žene. Tudi ni smel nihče do tega časa premeniti plesalke.

Ko so tako vsi doplesali, so se zbrali prvi trije plesalci in se posvetovali, ali naj se plesalke premeni ali naj pleše zopet vsak s prejšnjo. Kar so ti trije sklenili, to je obveljalo. Seveda ni šlo pri izberi plesalk vedno vse gladko, ker bi jih včasih več rado plesalo

je kmalu udal, „Potemkin“ pa jadra po Črnem morju in grozi, da bo delal škodo po morju toliko časa, dokler ne bo Rusija svobodna sedanjih uradnikov in carjeve okrutnosti.

Ločitev cerkve od države. V Franciji so 3. t. m. sprejeli po večletnem boju zakon, s katerim se loči cerkev od države: cerkev si ima vse svoje potrebe, osobito za bogoslužne namene in duhovniške plače sama oskrbeti, država ne plača nič več niti za katoliško cerkev niti za katerokoli versko družbo. S tem je postala država od cerkve, seveda tudi cerkev od države svobodna.

Novice.

Postojnsko jamo posetilo je dne 24. junija 112 gojenk ljubljanske višje dekliške šole pod nadzorstvom ravnatelja gosp. dr. Lovra Požarja in nekaterih profesorjev. Na plesišču je pozdravil posetnike g. načelnik jamske upravne komisije s primernim nagovorom.

Umrla je dne 26. junija v Zagorju na Pivki 85 let stara žena Marija Marinčič, mati štirih spoštovanih tukajšnjih gospodarjev. Poročena je bila 65 let in bi imela letos obhajati železno poroko. Naj počiva v miru!

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni nana, da se udeleži sprejema bratov Srbov, dne 16. t. m. korporativno z zastavo. Bratje Sokoli se

z eno in isto. Zato se ne smemo čuditi, če so se fantje zaradi tega večkrat stepli in če je nesel ta ali oni s plesa krvavo glavo.

Zaradi pretefov, ki so se pri plesih ponavljali, so se trudile gosposke, da bi ples odpravile. Toda fantje si niso pustili vzeti te pravice, s čemur so bila tudi dekleta zadovoljna.

Plesalo se je le do solnčnega zahoda. Ko je solnce zašlo, je bilo to znamenje, da je plesa konec.

Ljudje so bili včasih zelo pobožni in so natanko izpolnjevali vse zapovedi, zlasti štiridesetdanski post. V tem času ni nihče jedel mesa in tudi pri drugih jedeh so si pritrgovali. Kar so med postom zamudili, to so hoteli dohiteti o velikonočnih praznikih. Tedaj so se pošteno splačali za prestano lakoto. Tako pripovedujejo o Rovtarjih še dandanes zlobni jeziki, da v postu nalašč malo jedo, le da imajo o Veliki noči večjo slast. Tedaj da hočejo snesti, kolikor vidijo. Želodec, ki se je krčil dolgih štirideset dni, se seveda ne more takoj privaditi na boljše čase in odpove svojo službo. Da tudi druge neljube posledice, ki jih vsak lahko ugane, ne izostanejo, je samo ob sebi umljivo. Pa da mi ne bodo Rovtarji zamerili, ponavljam še enkrat, da so to hudobne govorice in da so jih razširili najbrž ljudje, ki si sami ne morejo o Veliki noči toliko privoščiti in so jim vsed tega nevošljivi.

(Konec prihodnjič).

pozivljajo, da store svojo narodno dolžnost ter nastopijo ob tej priliki v kar največjem številu. Podrobnosti se naznanijo pravočasno. Nazdar!

Nezgoda. Dne 29. junija proti 7. uri zvečer je prišel 69 let stari, oženjeni Anton Prunk, ki je služil pri g. Leopoldu Deklevi, županu v Bujah št. 1 za hlapca, nekoliko vinjen domov. Po večerji je šel v mlin in sicer v sobo mlinarja Ivana Ambrožiča spat. Drugo jutro so našli Prunka v vodi pod mlinom mrtvega, na obrazu ležečega. Imel je več poškodb na glavi. Ker je bil Prunk mesečen, je najbrže po noči vstal, ter čez mostovž v vodo padel, kjer se je pri padcu ob ostrem kamenju na glavi poškodoval. Truplo so dne 1. t. m. raztelesili.

Konec žganjepivca. 35 let stari delavec Alojzij Nagovec iz Hraš št. 13 napil se je dne 23. m. m. v Slavini žganja v toliki meri, da je še isti dan umrl.

Pazite na otroke. 22 mesecev stari Lorenc Štavar, sin posestnika Gašparja Štavar iz Šilertabora št. 4 izpil je dne 20. junija, med tem ko je bila njegova mati na polju, iz kozarca nekoliko esence za jesih. Otrok je vsled tega 21. junija umrl.

Detomor. Dne 27. m. m. zjutraj prijeli so orožniki v Žireh Marijo Jurjevčič iz Žirovskega Vrha, ki je na sumu, da je svoje novorojeno dete umorila. Odvedli so jo v zapor c. kr. okrajnega sodišča v Idriji.

Tatvina. 26. junija popoldne ukradel je nekdo potniku Ivanu Zupanu na Starem trgu v Ljubljani iz veže kolo, vredno 120 kron. Ker je oškodovani sam našel sled tatu, brzojavil je orožnikom v Postojno. Ko je šel orožnik g. Luka Jenko proti 6. uri zvečer službeno na postojnski poštni urad, je videl, da se neznan človek na v brzojavu opisanem kolesu prav hitro skozi Postojno pelje. Obvestil je o tem orožnika g. Aber-a, kateri se je takoj na kolesu z največjo hitrostjo peljal za neznancom, in ga v Hrašah dohitel. Orožnik je skočil s kolesa in potegnil sabljo. Kolesar je bil tako presečen, da se ni branil, ko ga je orožnik aretiral in preiskal. Tat je imel pri sebi nabasan samokres, ter pozneje tudi izjavil, da bi bil orožje rabil, če bi ga orožnik ne bil tako iznenadil. Aretirani se piše baje Friderik Österreicher, in je mehanik iz Weidena na Bavarskem.

Gad je pičil 28. m. m. Antona Premru, rojenega l. 1889 v Predjami, ki je služil za pastirja pri posestniku Ivanu Ježu v Strmci. Prepeljali so ga v postojnsko okrožno bolnico.

Grozna toča je dne 3. julija t. l. med 5. in 6. uro popoldne v košanski župniji vse poljske pridelke popolnoma uničila. Tudi drugod je ta dan silni vihar in naliv s točo veliko škode napravil.

Premeščenje. C. kr. davčni praktikant g. Janko Jan, dosedaj prideljen c. kr. davčnemu uradu v Postojni, je prestavljen k davčnemu uradu v Il. Bistrico.

Vsled solnčarice se je zgrudil 4. julija 41 letni samski krojač iz Smerij št. 19, ko je prišel od košnje domov ter takoj potem umrl. Prepeljali so ga v mrtvašnico na Prem. — Dne 3. t. m. je nenadoma umrl 47 let